

Informacija o modelu organizacije i finansiranja stručne redakture prevoda pravne tekovine Evropske unije

Vlada Crne Gore je, 15. februara 2026. godine, odlučila o **Informaciji o potrebi imenovanja stručnih redaktora za pripremu nacionalne verzije pravne tekovine Evropske unije**, koju je dostavilo Ministarstvo evropskih poslova i **konstatovala da je priprema cjelovite, pravno revidirane i terminološki usklađene nacionalne verzije pravne tekovine EU jedan od ključnih preduslova za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji**, te na osnovu navedenog materijala donijela odgovarajuće zaključke.

U pogledu zaključka kojim se zadužuju ministarstva i drugi organi uprave da, u okviru svojih nadležnosti, do 18. februara 2026. godine, imenuju stručne redaktore za primarno i sekundarno zakonodavstvo Evropske unije, **u skladu sa oblastima pravne tekovine EU** i o tome informišu Ministarstvo evropskih poslova, konstatujemo da je za poslove stručne redakture imenovano ukupno 140 službenika i službenica iz 23 institucije.

Trenutno nemamo nikakve podatke o stručnim redaktorima iz sljedećih ministarstava: Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo javnih radova, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Ministarstvo turizma, Ministarstvo vanjskih poslova.

Potpune podatke u skladu sa Informacijom, za sve stručne redaktore, dostavilo je samo **devet (9)** institucija: **Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Centralna banka, Monstat, Sekretarijat za zakonodavstvo, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo pomorstva, Ministarstvo saobraćaja i Zavod za socijalnu i dječju zaštitu.** Djelimične informacije o stručnim redaktorima poslalo je **pet (5)** institucija: **Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo pravde, Komisija za tržište kapitala.**

Deset (10) institucija imenovalo je stručne redaktore, ali za **iste nijesu identifikovane konkretne oblasti pravne tekovine EU u skladu sa dostavljenim smjernicama:** Ministarstvo regionalno-investicionog razvoja i saradnje sa nevladinim organizacijama, Ministarstvo dijaspore, Ministarstvo kulture i medija, Uprava pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstvo finansija, Poreska uprava, Uprava carina. Prema tome potpune ili djelimične podatke o ekspertsko-normativnom kadru zaduženom za poslove pravne harmonizacije, sačinjavanja i implementacije propisa poslale su samo **23 institucije, od čega je adekvatne i potpune informacije poslalo samo 9 institucija.**

Informacija je upućena na adrese 48 nadležnih institucija državne uprave Crne Gore.

Neke od **krovnih oblasti i podoblasti pravne tekovine** za koje nijesu određeni stručni redaktori su: 02 **Carinska unija i slobodno kretanje robe**, 06.20.20.10 **Osiguranje**, 06.20.20.25 **Berze i ostala tržišta hartija od vrijednosti**, 06.30 **Javni ugovori**, 08 **Politika u oblasti konkurencije**, 09 **Opozicionost**, 10.30 **Ekonomika**, 11 **Vanjski odnosi**, kao i veći broj podoblasti u okviru oblasti 12 **Energetika**, 13.10 **Industrijska politika: opšta pitanja, programi, statistika i istraživanje**, 13.20 **Industrijska politika: sektorske aktivnosti**, 13.30.10 **Motorna vozila**, 13.30.15 **Zaštićeni lijekovi**, 13.30.18 **Opasne supstance**, 14.50 **Koordinacija strukturnih instrumenata**, 15.10.20.20 **Zaštita voda i upravljanje vodama**, 15.10.20.30 **Praćenje atmosferskog zagađenja**, 15.20.20 **Obavješćavanje, edukacija i zastupanje**

potrošača, 15.30 Zaštita zdravlja, 16 Nauka, informisanje, obrazovanje i kultura, 18 Zajednička vanjska i bezbjednosna politika. Iz navedenog možemo zaključiti da su neraspoređene ostale tehnički izuzetno zahtjevne i za proces pristupanja ključne oblasti pravne tekovine čije praćenje podrazumijeva visoki stepen ekspertize.

Sekretarijat za zakonodavstvo je dostavio spisak stručnih redaktora za čak **135 od 234** oblasti i podoblasti pravne tekovine EU i predstavlja glavni oslonac u izradi nacionalne verzije pravne tekovine EU malobrojnomo terminološkom i pravno-lingvističkom timu Ministarstva evropskih poslova.

Na osnovu dosadašnje komunikacije sa imenovanim stručnim redaktorima, može se uočiti da je u određenim slučajevima potrebno dodatno unaprijediti poznavanje klasifikacije pravne tekovine Evropske unije, kao i pružiti dodatnu podršku u ovom segmentu. Takođe, pojedini redaktori su iskazali potrebu za redefinisanjem svog angažmana. U pojedinim oblastima uočava se i potreba za dodatnim jačanjem kadrovskih kapaciteta kako bi se obuhvatio cjelokupan obim akata. U tom kontekstu, dosadašnje informacije ukazuju na značaj daljeg unapređenja stručnih i normativnih kapaciteta nadležnih institucija za praćenje i implementaciju politika Evropske unije i relevantnog zakonodavstva.

U pogledu zaključka Vlade kojim se zadužuje Ministarstvo evropskih poslova da predloži Vladi model za uspostavljanje tima/komisije za stručnu redakturu pravne tekovine Evropske unije, Ministarstvo evropskih poslova izradilo je Prijedlog odluke o obrazovanju Komisije za stručnu redakturu prevoda pravne tekovine Evropske unije kojim je definisan način koordinacije i sprovođenja procesa stručne redakture pravne tekovine EU.

Članovi Komisije bili bi zaduženi za cjelokupnu organizaciju, koordinaciju, provjeru pravnog kvaliteta i verifikaciju stručne redakture primarnog i sekundarnog zakonodavstva EU (koja sadrži preko 310.000 strana). Iz razloga ekonomičnosti, i velikog budžetskog opterećenja ukoliko bi se članovi Komisije plaćali po kontrolisanoj stranici, predlog MEP je bio da se članovima isplaćuje mjesečna naknada. U vezi sa tim, Ministarstvo finansija nije izdalo pozitivno mišljenje.

Ponovo ukazujemo na izuzetno ograničene kadrovske kapacitete na državnom nivou, u **nadležnoj jedinici Ministarstva evropskih poslova za koordinaciju stručne redakture i terminologiju koju čine samo tri službenika**, i Sekretarijata za zakonodavstvo, a imajući u vidu da posao pravne kontrole i koordinacije ovog procesa nije u opisu poslova postojećih službenika, sa postojećim kapacitetima nije moguće ispuniti zacrtani plan. Napominjemo, još jednom da je priprema nacionalne verzije primarnog zakonodavstva preduslov potpisivanja Ugovora o pristupanju, a priprema sekundarnog zakonodavstva preduslov punopravnog članstva.

Predloženim modelom komisije/tima za stručnu redakturu prevoda pravne tekovine stimulisalo bi se i omogućilo učešće u realizaciji stručne redakture stručnog kadra Ministarstva evropskih poslova i Sekretarijata za zakonodavstvo koje dosadašnji rad u okviru pravne harmonizacije i poznavanje tekstova evropskih i domaćih pravnih akata preporučuje kao jedine kvalifikovane za ovu vrstu poslova.

Centralizovana koordinacija procesa stručne redakture prevoda pravne tekovine EU je od ključnog značaja jer obezbjeđuje jedinstven standard, praćenje svih faza i transparentnost rada, uz jasno definisanu odgovornost nadležnih institucija. Njihovi predstavnici u koordinacionom timu imaju precizno utvrđene zadatke i rokove, a odgovorni su da u okviru sopstvene nadležnosti garantuju tačnost podataka i kvalitet rada stručnih redaktora. Posebno je važno da u koordinacioni tim budu uključeni predstavnici institucija

sa najviše znanja o pravnoj tekovini EU i iskustva u oblasti pravne harmonizacije, jer upravo oni mogu osigurati efikasnost, dosljednost i pravnu sigurnost u procesu, što je presudno za uspješan tok pristupnih pregovora i pouzdanu komunikaciju sa evropskim institucijama.

Kada je riječ o digitalizaciji koordinacije pripreme crnogorske verzije pravne tekovine EU, konstatujemo da Ministarstvo evropskih poslova trenutno nema nikakav informacioni sistem za upravljanje dokumentima (DMS) usklađen sa Registrom oblasti pravne tekovine EU, što onemogućava adekvatno arhiviranje, komunikaciju s resornim institucijama, planiranje prevođenja i stručne/pravne redakteure, kao i statističke analize. Horizontalno praćenje statusa pripreme nacionalne verzije evropskih akata naročito otežava činjenica da je pravna tekovina EU tzv. „pokretna meta“ budući da se sastav i važenje akata mijenjaju svakodnevno. Po proceni Savjeta godišnje se povećava obim za 15 hiljada stranica.

Informacioni sistem za pripremu crnogorske verzije pravne tekovine EU mora obuhvatiti prevođenje, stručnu, pravno-tehničku i jezičku redakturu akata, te izvještavanje o svim fazama procesa, sa detaljnim pregledom procesa, faza i uloga učesnika, uz mogućnost razmjene podataka s povezanim bazama, uključujući sajt „Službenog lista EU“ (Eurlex) i AI aplikacije za podršku procesu pripreme. Takav sistem, neophodan i nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, garantuje transparentnost i racionalizaciju procesa, i osigurava precizne podatke o statusu aktivnosti, rokovima i nadležnim licima, te nameće odgovornost učesnika za tačnost unijetih podataka. Budući da će naredne tri godine biti presudne za tok aktivnosti u procesu pristupanja, hitna izrada ovakvog sistema predstavlja imperativ.

Takođe treba napomenuti da je za **25. mart planirana ekspertska misija Evropske komisije**, čiji će zadatak biti sveobuhvatna procjena ključnih elemenata procesa usklađivanja sa pravnom tekovinom EU. Analiza će obuhvatiti funkcionisanje sistema za izradu nacionalne verzije pravne tekovine, nivo institucionalne podrške ovom procesu – koji predstavlja temeljni preduslov za uspostavljanje vladavine prava i napredak ka članstvu u Evropskoj uniji – kao i stručne i normativne kapacitete angažovane radi ispunjavanja ove pretpristupne obaveze. U tom smislu, preporučivo je da se do pomenutog datuma definiše adekvatno i održivo rješenje za organizaciju stručne redakteure primarnog i sekundarnog zakonodavstva Evropske unije.

Kada je u pitanju **način plaćanja stručne redakteure**, konstatujemo da ovaj angažman podrazumijeva dopunski rad i odgovornost koja službenicima nije u opisu radnoga mjesta. Ministarstvo evropskih poslova u tom smislu, Vladi predlaže model za plaćanje stručne redakteure koji podrazumijeva pravičnu naknadu zasnovanu na broju redigovanih stranica (kartica). Pomenuti model nadoknade, koji postoji u svim primjerima dobre prakse iz regiona, podrazumijeva da stručni redaktori budu plaćeni četiri (4) eura po redigovanoj stranici, nakon završenog posla i provjere kvaliteta i verifikacije u MEP-u. Visina naknade za rad stručnog redaktora obračunava se na osnovu broja redigovanih strana prevoda pravne tekovine Evropske unije pri čemu obračunska strana predstavlja 1.500 karaktera teksta na engleskom jeziku bez razmaka, sa fusnotama.